

Marin Buovac

Brinje - ondje gdje karta završava, a sjećanje počinje

Brinje je više od točke na geografskoj karti. Ono je mjesto koje se ne mjeri kilometrima, nego tišinom; ne traži se prstom po papiru, već u srcu, gdje se smještaju uspomene koje ne blijede. Malo na zemljovidu, veliko u srcu - takvo je Brinje oduvijek bilo.

Postoje mjesta koja prolazimo i mjesta koja ostanu u nama. Brinje ne treba objašnjenja ni granice iscrtane ravnalom. Njegove se međe ne određuju samo zemljišnim knjigama, nego pričama koje se prenose šapatom, pogledima koji traju dulje od riječi i tišinom koja ne znači prazninu, nego puninu. Ovdje karta može završiti, ali sjećanje tek počinje.

Brinje se ne pamti po brojevima ni udaljenostima, nego po osjećaju. Po jutru koje miriše na kamen i travu, po sporosti koja liječi, po miru koji se ne nameće, nego uči. To je mjesto koje nadilazi geografiju - jer prava mjesta nikada nisu samo prostor, nego stanje duha.

Upravo u takvom jednom piktoresknom Brinju je živjela žena koja je skupljala tišinu.

Ne metaforički - već stvarno.

Tišina je, govorila je, bila poput vode: ako je ne zahvatiš na vrijeme, iscuri između prstiju. Zato je svako jutro izlazila iz kuće prije nego što bi prvi autobus iz obližnjeg grada prerezao zrak, prije nego što bi radio u kuhinji susjeda započeo vijesti, prije nego što bi svijet ponovno zapamtio da zna galamiti.

Nosila je malu staklenu bocu. U nju bi "ulijevala" ono kratko razdoblje dana kad ptice još nisu odlučile hoće li pjevati, a ljudi nisu odlučili hoće li se svađati. Kad bi bocu zatvorila, činilo se kao da ništa nije u njoj - ali ona je znala da jest.

Nekad je u mjestu bilo više ljudi. Imali su sporove oko zemlje, oko međe, oko riječi koje su se krivo čule. Onda su došli veći sporovi, oni s imenima koja se izgovaraju šapatom i s godinama koje se pamte bolje od rođendana. Nakon toga, ljudi su se razišli: neki u gradove, neki u zemlje čiji su jezici zvučali kao lom stakla, neki pod zemlju.

Ona je ostala.

Govoreći da netko mora paziti na mir, jer mir je poput sna - ne znaš koliko ti znači dok ga ne izgubiš.

Kad su joj govorili da je naivna, odgovarala je da je naivno vjerovati da buka znači život. Kad su je pitali čemu boca, rekla bi: “Za slučaj da nam opet zatreba.”

Jedne jeseni, u selo su došli ljudi u fluorescentnim prslucima. Mjerili su, zapisivali, zabijali kolce. Rekli su da će ovdje prolaziti cesta. Brža, šira, glasnija. Rekli su da je to napredak.

Te noći nije bilo tišine. Čak su i zvijezde djelovale nervozno.

Žena je otvorila sve boce koje je godinama punila. Tišina se nije izlila kao čarolija. Nije zaustavila strojeve, nije promijenila odluke. Ali dogodilo se nešto drugo: ona je sjela na prag kuće i po prvi put nakon dugo vremena - nije se bojala.

Shvatila je da mir nije stanje koje se može trajno sačuvati, nego vještina. Nešto što se uči, gubi, pa opet uči. Kao hodanje po ruševinama bez da se porežeš na vlastite uspomene.

Kad je cesta bila gotova, selo više nije bilo isto. Ali, ljudi su se počeli vraćati - ne zbog ceste, nego zbog nje. Dolazili su sjediti u tišini koju je znala stvoriti, iako više nije imala boce.

“Kako to radiš?” pitali su.

“Nikako,” rekla bi. “Samo prestanem ratovati sa sobom.”

I tada bi, barem na trenutak, svijet oko nje pristao biti miran.